ସୂଚନା ଅଧିକାର ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ କେତୋଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର

୧. ପ୍ର : ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ କେବେଠାରୁ ଲାଗୁ ହେଲା ?

ଉ : ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ହେଲା । ଜୁନ୍ ମାସ ୧୫ ତାରିଖ ୨୦୦୫ରେ ଆଇନ୍‌ଟି ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସ୍ୱୀକୃତି ଲାଭ କଲା । ସେହିଦିନଠାରୁ ଆଇନର କେତେକ ଧାରା ଲାଗୁ ହେଲା କିନ୍ତୁ ତା'ର ୧୨୦ ଦିନ ପରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଅକ୍ଟୋବର ୧୨ ତାରିଖ ୨୦୦୫ ମସିହାଠାରୁ ଜାମ୍ମୁ ଓ କାଶ୍ମୀର ରାଜ୍ୟକୁ ଛାଡ଼ି ଭାରତର ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟରେ ଏହି ଆଇନ୍‌ର ସମସ୍ତ ଧାରା ଲାଗୁ ହେଲା ।

୨. ପ୍ର : ଏହି ଆଇନର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ?

ଏହି ଆଇନ୍‌ର ମୁଖବନ୍ଧରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ୩ଟି ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ଆଇନ୍‌ର ଅସଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ସରକାରଙ୍କର ତଥା ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀକୁ ସୂଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ଲୁଚାଛପା ନରଖି ସ୍ୱଚ୍ଛ କରିବା ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ପାଇଁ ସେମାନେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବେ । ଅର୍ଥାତ୍ ଯଦି ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅବହେଳା କଲେ ତେବେ ସେଥିପାଇଁ ସେ ନିଜେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବେ । ଏହି ଆଇନର ତୃତୀୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ସମାଜରୁ ତଥା ଦେଶରୁ ଦୁର୍ନୀତିକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବା ।

୩. ପ୍ର : ଭାରତ ବ୍ୟତୀତ ଏଭଳି ଆଇନ୍ ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦେଶରେ ଅଛି କି ?

ଉ : ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍ ଭଳି ଆଇନ୍ ପୃଥିବୀର ପାଖାପାଖି ୫୦ଟି ଦେଶରେ ରହିଛି । ପ୍ରଥମେ ସ୍ୱିଡେନ୍‌ରେ ୧୭୬୬ ମସିହାରେ ଏହିଭଳି ଆଇନ ପ୍ରଣୀତ ହୋଇଥିଲା, ତା'ର ୨୦୦ ବର୍ଷ ପରେ ଅର୍ଥାତ୍ ୧୯୬୬ ମସିହାରେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାରେ ଏଭଳି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ହେଲା । ତାପରଠାରୁ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ଏହିଭଳି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ହୋଇଛି ।

ଆମର ପଡ଼ୋଶୀ ଦେଶ ବାଂଲାଦେଶ କିମ୍ବା ପାକିସ୍ଥାନରେ ଏଭଳି ଆଇନ ୨୦୦୫ ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରଣୟନ ହୋଇନାହିଁ ।

୪. ପ୍ର : ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ ବଳରେ କେଉଁମାନେ ସୂଚନା ପାଇପାରିବେ ?

ଉ : ଭାରତର ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ-୨୦୦୫ ବଳରେ କେବଳ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକମାନେ ହିଁ ସୂଚନା ପାଇପାରିବେ । ଏହି କାରଣ ଯୋଗୁଁ କୌଣସି କମ୍ପାନୀର ମ୍ୟାନେଜର ବା କୌଣସି ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନର କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଏହି ଆଇନ୍ ବଳରେ ସୂଚନା ପାଇବା ପାଇଁ ହକ୍‌ଦାର ନୁହନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ନାଗରିକଭାବେ ସେମାନେ ଦରଖାସ୍ତ ଦେଇ ସୂଚନା ପାଇ ପାରିବେ ।

୫. ପ୍ର : ଏହି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ସୂଚନା କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଯାଏ ?

ଉ : ସୂଚନା କହିଲେ ରେକର୍ଡ, ନଥିପତ୍ର, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦଲିଲ, ମତାମତ, ପରାମର୍ଶ, ପ୍ରେସ ଇସ୍ତାହାର, ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ, ରିପୋର୍ଟ, ସାମ୍ପୁଲ୍, ମଡେଲ, ହାକିମମାନଙ୍କର ଗାଡ଼ିର ଲଗ୍‌ବୁକ୍, କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ, ଇ-ମେଲ୍, କମ୍ପ୍ୟୁଟର, ଫ୍ଲପି, ସିଡ଼ି ଇତ୍ୟାଦିରେ ଥିବା ତଥ୍ୟାବଳୀକୁ ବୁଝାଯାଏ । ଏହା ସହିତ ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ସଂବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ତଥ୍ୟ ସବୁ ପ୍ରଚଳିତ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଇନ୍ ଦ୍ୱାରା କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟସରକାରଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ପାଇବାକୁ ହକ୍‌ଦାର ସେସବୁକୁ ମଧ୍ୟ ସୂଚନା ବୋଲି ଧରାଯିବ ।

୬. ପ୍ର : ସୂଚନା ଅଧିକାର କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଯିବ ?

ଉ : (କ) ଏହି ଅଧିକାର ଅନୁଯାୟୀ ନାଗରିକମାନେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ ଯଥା ରାସ୍ତା, ପୋଲ ଇତ୍ୟାଦି ତିଆରି

ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଫାଇଲ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦଲିଲ୍‌ପତ୍ର ଦେଖିପାରିବେ ଓ ତଦାରଖ କରିପାରିବେ ।

(ଖ) ଫାଇଲ୍, ବିଭିନ୍ନ ଦଲିଲ୍ ଓ କାଗଜପତ୍ରରୁ ଦେଖି ସେଥିରୁ ଉତାରି ପାରିବେ ବା ତା'ର ଅବିକଳ ନକଲ ନେଇ ପାରିବେ ।

(ଗ) ଘର / ପୋଲ ଇତ୍ୟାଦି ତିଆରିରେ ବ୍ୟବହୃତ ସାମଗ୍ରୀ ଯଥା ସିମେଣ୍ଟର ନମୁନା ନେଇପାରିବେ । ସେହିଭଳି କାଠ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀର ନମୁନା ନେଇପାରିବେ ।

(ଘ) କାଗଜପତ୍ରର ଫଟୋକପି ବା କମ୍ପ୍ୟୁଟର ପ୍ରିଣ୍ଟଆଉଟ୍, ଟେପ୍, ଭିଡିଓ କ୍ୟାସେଟ୍, ଫ୍ଲପି ଓ ଡିସ୍କେଟ୍ ଇତ୍ୟାଦି ଜରିଆରେ ସୂଚନା ପାଇପାରିବେ ।

୭. ପ୍ର : ସୂଚନା କିଏ ଦେବେ ?

ଉ : ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଅତି କମ୍‌ରେ ଜଣେ ସହକାରୀ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ବା ଏ.ପି.ଆଇ.ଓ. ତଥା ଜଣେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ବା ପି.ଆଇ.ଓ. ରହିବେ । ଏଣିକି ତାଙ୍କୁ ଆମେ କେବଳ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ କହିବା । ସହକାରୀ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କର କାମ ହେଲା ସେ ସୂଚନା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଫର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରି ଅତି ବେଶିରେ ୫ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଫର୍ମଟି ପଠାଇଦେବେ । ସୂଚନା ଦେବାପାଇଁ ସେ ଦରଖାସ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ଓ ସୂଚନା ଦେବାପାଇଁ ସେ ଦାୟୀ ରହିବେ ।

ଉକ୍ତ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ଅଲଗା ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ହେବେ ନାହିଁ । କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ କାମ କରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସହକାରୀ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ତଥା ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନାମରେ ନାମିତ କରାଯିବ । ସେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କଲାବେଳେ ତାଙ୍କ ଅଫିସର ଯେଉଁ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କଠାରୁ କାଗଜପତ୍ର ବା ସୂଚନା ମାଗିବେ ସେମାନଙ୍କୁ ସେହି ଦରଖାସ୍ତ ପାଇଁ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ରୂପରେ ବିଚାର କରାଯିବ ।

୮. ପ୍ର : କେଉଁ କେଉଁ ଲୋକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ପଡିବ ?

ଉ : ଏଣିକି ଲୋକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନକହି ଆମେ କେବଳ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବୋଲି କହିବା । କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷର ଅର୍ଥ ହେଲା ଯେତକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବା ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ସଂସ୍ଥା :

(କ) ସମ୍ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବ ।

(ଖ) ଲୋକସଭା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଯେକୌଣସି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବ ।

(ଗ) ବିଧାନସଭା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ କୌଣସି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବ ।

(ଘ) ସରକାରଙ୍କର ଆଦେଶ ବା କୌଣସି ନୋଟିଫିକେସନ୍ ବଳରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବ ।

(ଙ) କୌଣସି ସଂସ୍ଥା ମୁଖ୍ୟତଃ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବା ଆର୍ଥିକ ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବ ଏବଂ

ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବା ପରୋକ୍ଷରେ ହେଉ କୌଣସି ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ବା ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସରକାରୀ ଅନୁଦାନ ପାଉଥିବେ । ଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଲୋକକର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କୁହାଯିବ । ସରଳଭାବେ କହିଲେ ପଞ୍ଚାୟତଠାରୁ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟ ଯାଏଁ, ମୁନସିଫ୍ କୋର୍ଟଠାରୁ ସୁପ୍ରିମ୍ କୋର୍ଟ ଯାଏଁ, ଆର.ଆଇ. ଅଫିସ୍‌ଠାରୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ବା ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଯାଏଁ, ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟଠାରୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର ପରିସୀମା ପରିବ୍ୟାପ୍ତ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ରାଜ୍ୟ ଖଣି ନିଗମ, ଜୀବନବୀମାକାରୀ ସଂସ୍ଥା, ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବଣ୍ଟନ କରୁଥିବା କମ୍ପାନୀ ଇତ୍ୟାଦି ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସମସ୍ତ ସଂସ୍ଥା ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍‌ର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

୯. ପ୍ର : ଏ ଆଇନ୍‌ରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଫିସ୍ ନିଜ ଆଡୁ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ ହୋଇ ସୂଚନା ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି କି ?

ଉ : ଆଇନ୍‌ର ୪ର୍ଥ ଧାରାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଫିସ୍ ନିଜ ଆଡୁ କେତେକ ସୂଚନା ଦେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ରହିଛି । ସମସ୍ତ ରେକର୍ଡ ଓ ଫାଇଲ୍‌ର ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସହ ୧୭ପ୍ରକାର ସୂଚନା ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ ହୋଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଫିସ୍ ଦେବା ପାଇଁ କୁହାଯାଇଛି । ସେହି ସୂଚନାଗୁଡିକ ଜିଲ୍ଲା ୱେବ୍‌ସାଇଟ୍‌ରେ ରହିବା ସହ ଅଫିସ୍‌ରେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଲିଖିତ ଭାବରେ ରହିବ, ଯାହାକୁ କି ଯେକୌଣସି ନାଗରିକ ଯାଇ ଦେଖିପାରିବେ ଓ ଦେଖିବା ପାଇଁ କେଣସି ପଇସା ପଡିବ ନାହିଁ ।

୧୦.ପ୍ର : ସେହି ସୂଚନାଗୁଡିକ କ'ଣ ?

ଉ : ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଫିସ୍ କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି, ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କ'ଣ ଓ କିପରି

ସେସବୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଯାଉଛି ସେ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବେ ।

ଅଫିସ୍‌ର ମୁଖ୍ୟ କିଏ, ତାଙ୍କ ପାଖରେ କେତେଜଣ କାମ କରୁଛନ୍ତି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ ଦାୟିତ୍ୱ ସବୁ କ'ଣ, କିଏ କେଉଁ ଫାଇଲ୍ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଅଛନ୍ତି, ପ୍ରତ୍ୟେକ କେତେ ଦରମା ଓ ଭତ୍ତା ଇତ୍ୟାଦି ପାଆନ୍ତି ଏ ସୂଚନାସବୁ ରହିବ । ତାହା ସହ ଅଫିସ୍‌ରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସୂଚାରୁରୂପେ ତୁଲାଇବା ପାଇଁ କିଛି କମିଟି, ଗଭର୍ଣ୍ଣିବଡି ଇତ୍ୟାଦି ଅଛି କି, ଯଦି ଥାଏ ତାହା ହେଲେ ସେଭଳି କମିଟି ବା ଗଭର୍ଣ୍ଣିବଡି ଇତ୍ୟାଦିର କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ଓ କେଉଁଭଳି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଉଛନ୍ତି ଇତ୍ୟାଦି ଲେଖା ରହିବ ।

ଅଫିସ୍ ତରଫରୁ ଯଦି କିଛି ସବ୍‌ସିଡି ବା ସାହାଯ୍ୟ ବା ଅନୁଦାନ ଇତ୍ୟାଦି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି, ତେବେ ସେସବୁ ଦେବାରେ କ'ଣ ନୀତିନିୟମ ରହିଛି ଓ ଯେଉଁମାନେ ଏସବୁ ସୁବିଧା ପାଇଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ତାଲିକା ଦେବାକୁ ହେବ ।

ଅଫିସ୍‌ର କେଉଁ କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ ବଜେଟ୍‌ରେ କେତେ ଅଟକଳ ଅଛି ଓ ବଜେଟ୍‌ରେ ଥିବା ଅର୍ଥକୁ କିପରି ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯିବ ତାହାର ବିବରଣୀ ରହିବ ।

ଅଫିସ୍‌ର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ସହଯୋଗ ପାଇଁ କିକି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବ । ଏସବୁ ସହ ଅଫିସ୍‌ର ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମଚାରୀ ନିଜ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ କି କି ନିୟମକାନୁନ୍ ମାନିବେ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବ । ସବୁଠାରୁ ବଡ କଥା ହେଲା ଅଫିସର ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମଚାରୀ କେଉଁ କାମ ପାଇଁ କେତେଦିନ ନେବେ ଓ ସେତିକି ଦିନ ଭିତରେ ତାକୁ ସେ କାମ ସାରିବାକୁ ହେବ ଏବଂ ନସାରିପାରିଲେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ କି ଦଣ୍ଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ସେକଥା ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ ।

ଏ ସମସ୍ତ ସୂଚନାକୁ ଆବଶ୍ୟକମତେ ମଝିରେ ମଝିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ହେବ ଓ ସର୍ବଶେଷ ତଥ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

୧୧.ପ୍ର : ୧୯୨୩ ମସିହାରେ ସରକାରୀ ଗୋପନୀୟତା ଆଇନ୍‌ରେ ସରକାରୀ ତଥ୍ୟ ଦେବାରେ ବାରଣ କରାଯାଇଛି । ସେ ଆଇନ୍ ବାତିଲ୍ ହୋଇଛି କି ? ଯଦି ବାତିଲ୍ ହୋଇ ନଥାଏ ତେବେ ସେଥିରେ ସୂଚନା ଦେବାପାଇଁ ଥିବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁକି ?

ଉ : ଏ ଆଇନ୍‌ରେ କୁହାଗଲାଯେ ୧୯୨୩ ମସିହାର ସରକାରୀ ଗୋପନୀୟତା ଅଧିନିୟମରେ ଯାହା ଯାହା ବାରଣ ଥାଉନା କାହିଁକି ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନ୍ ବା ନିୟମରେ ଯାହା କିଛି ବାରଣ ଥାଉନା କାହିଁକି ସେସବୁ ଆଉ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ । ଏ ଆଇନ୍‌ରେ ଥିବା ବାରଣ ସମ୍ପର୍କୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟକୌଣସି କଟକଣା ରହିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ୧୯୨୩ମସିହାର ସରକାରୀ ଗୋପନୀୟତା ଅଧିନିୟମ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ବାତିଲ୍ ନହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବସ୍ତୁତଃ ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।

୧୨.ପ୍ର : ସୂଚନା ପାଇବାକୁ ହେଲେ କେମିତି ଦରଖାସ୍ତ କରିବାକୁ ହେବ ?

ଉ : ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମରେ ଓଡ଼ିଆ, ହିନ୍ଦୀ ବା ଇଂରାଜୀରେ କ'ଣ ସୂଚନା ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଠିକ୍ ଓ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବେ ଲେଖି ଦରଖାସ୍ତ ଦେବାକୁ ହେବ । ବି.ପି.ଏଲ୍. ପରିବାର ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଫିସ୍ ଦେବାକୁ ପଡିବ ନାହିଁ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ୧୦ଟଙ୍କା ଫିସ୍ ରଖାଯାଇଛି । ଏହି ଅର୍ଥକୁ ନଗଦ ଆକାରରେ ବା ଟ୍ରେଜେରି ଚାଲାଣ ଜରିଆରେ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଦରଖାସ୍ତ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦେଇ ହେବ ବା ତାକୁ ଡାକରେ ପଠାଇ ହେବ ବା ଇ-ମେଲ୍‌ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ପଠାଇ ହେବ ।

ଦରଖାସ୍ତ ଦେଲାବେଳେ ଦରଖାସ୍ତକାରୀ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ ଦେବାକୁ ପଡିବ । ଯଦି ବି.ପି.ଏଲ୍. ପରିବାର ହୋଇଥିବେ ତେବେ ତାର ପ୍ରମାଣ ଦେବାକୁ ହେବ ।

ସୂଚନା ମାଗିଲା ବେଳେ ସୂଚନା କାହିଁକି ମାଗୁଛନ୍ତି ବା ସୂଚନା ନେଇ କ'ଣ କରିବେ - ଏଭଳି ପ୍ରଶ୍ନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପଚାରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

୧୩. ପ୍ର : ଗୋଟିଏ ଦରଖାସ୍ତ ଫର୍ମରେ କେତୋଟି ସୂଚନା ପଚରାଯାଇ ପାରିବ ?

ଉ : ଆଇନ୍‌ରେ ସେଭଳି କିଛି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଅଫିସ୍ ସହ ସଂପୃକ୍ତ ଓ ଗୋଟିଏ ବିଷୟରେ ସଂପୃକ୍ତ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୂଚନା ମାଗିହେବ ।

୧୪. ପ୍ର : କେତେ ବର୍ଷତଳର ସୂଚନା ମାଗିହେବ ?

ଉ : ସେ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଆଇନ୍‌ରେ କିଛି ଲେଖା ଯାଇ ନାହିଁ । ତେବେ ଯେତେ ପୁରୁଣା ହେଲେମଧ୍ୟ ଯଦି ଅଫିସ୍‌ରେ ତଥ୍ୟ ଅଛି ଓ ଦେବା ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି ତାହାହେଲେ ଦେବାରେ ଅସୁବିଧା ନାହିଁ ।

୧୫. ପ୍ର : ଓଡ଼ିଶାରେ କେତେ ପାତିମାଙ୍କଡ ବା କାଉ ବା ବୁଲା କୁକୁର ଅଛନ୍ତି ସେଭଳି ସୂଚନା ଚାହିଁଲେ ମିଳିବକି ?

ଉ : ସେଭଳି ସୂଚନା ଚାହିଁଲେ ଦରଖାସ୍ତ ନାମଞ୍ଜୁର ହେବ ।

୧୬.ପ୍ର : କେତେ ସମୟ ଭିତରେ ସୂଚନା ମିଳିବ ?

ଉ : ଦରଖାସ୍ତ ଦେବାର ୩୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

(କ) ସୂଚନାଟି ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କର ଜୀବନ ବା ସ୍ୱାଧୀନତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ୪୮ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

(ଖ) ଯଦି ସହକାରୀ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦରଖାସ୍ତ ଦିଆଯାଇଥିବ ତେବେ ଆଉ ଅଧିକ ୫ଦିନ ସମୟ ଲାଗିବ ।

(ଗ) ଯଦି କୌଣସି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଠାରୁ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଥିବ ତାହା ହେଲେ ଅଧିକ ୧୦ ଦିନ ବା ସର୍ବମୋଟ୍ ୪୦ ଦିନ ଲାଗିବ ।

(ଘ) ଏହି ସବୁ ଦିନ ଭିତରେ ସୂଚନା ନ ପାଇଲେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ମନା କଲେ ବୋଲି ଧରିବାକୁ ହେବ ।

(ଙ) ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ । ସୂଚନା ପାଇବାକୁ ଗଲାବେଳେ ଯଦି ଆମେ କାହାର ସଇ, ମୋହର ନକଲ, ଫଟୋକପି ବା ସାମ୍ପୁଲ୍ ଇତ୍ୟାଦି ଚାହୁଁଥିବ, ତାହା ହେଲେ ସେଥିପାଇଁ କେତେ ପଇସା ଦେବାକୁ ହେବ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ଆମକୁ ଜଣାଇ ଦେବେ ଓ ତା'ର ୧୫ଦିନ ଭିତରେ ଆମକୁ ସେ ଟଙ୍କା ଦାଖଲ ଦେବାକୁ ହେବ । ଅନ୍ୟଥା ଦରଖାସ୍ତ ନାକଚ ହୋଇଯିବ । ଏଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ କେତେ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ହେବ ଜଣାଇବା ଦିନଠାରୁ ଟଙ୍କା ଦାଖଲ କରିବା ଭିତରେ ଯେତେଦିନ ଯିବ ତାହା ୩୦ ଦିନ ସହିତ ମିଶିଯିବ ।

୧୭.ପ୍ର : ସୂଚନା ପାଇବା ପାଇଁ କେତେ ପଇସା ଦେବାକୁ ପଡିବ ?

ଉ : (କ) ସୂଚନା ପାଇବାକୁ ହେଲେ କେଉଁଥି ପାଇଁ କେତେ ପଇସା ଦେବାକୁ ହେବ ସରକାରଙ୍କର କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ସରକାର ସ୍ଥିର କରିବେ । ରାଜଭବନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜଭବନ ତରଫରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେବ ଏବଂ ମାନ୍ୟବର ହାଇକୋର୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମାନ୍ୟବର ହାଇକୋର୍ଟ ହିଁ ଠିକ୍ କରିବେ । ସେହିଭଳି ମାନ୍ୟବର ସୁପ୍ରିମ୍ କୋର୍ଟ ଓ ବିଧାନ ସଭା ତଥା ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟ ନିଜ ନିଜର ପ୍ରଣୟନ ତଥା ଫିସ୍ ସ୍ଥିର କରିବେ । ତେବେ ଦରଖାସ୍ତ ଦେବା ପାଇଁ ବି.ପି.ଏଲ୍. ପରିବାରର ମୁଖ୍ୟଙ୍କୁ ପଇସା ଦେବାକୁ ପଡିବ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅପିଲ୍ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପଇସା ଦେବାକୁ ପଡିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସୂଚନା ପାଇଁ ଯଥା ଫଟୋ କପି ବା ସିଡି ଇତ୍ୟାଦି ଆକାରରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଯାହା ପଇସା ପଡିବ ବି.ପି.ଏଲ୍. ପରିବାର ମଧ୍ୟ ସେହି ପଇସା ଦେବେ ।

(ଖ) ସୂଚନା ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ ଦେଲାପରେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ସୂଚନା ପାଇବା ପାଇଁ କେତେ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ହେବ ତାହା ହିସାବ ସହ ଜଣାଇଦେବେ ।

(ଗ) ଯଦି ଦରଖାସ୍ତକାରୀ ଭାବନ୍ତି ଯେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ନ୍ୟାଯ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକା ଦାବି କରୁଛନ୍ତି ତେବେ ତାଙ୍କୁ ବା ଅପିଲ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିପାରିବେ ।

(ଘ) ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସୂଚନା ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ତେବେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସୂଚନା ଦେବା ପାଇଁ ପଇସା ନେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଫଟୋକପି ବା ସିଡି ବା ଯେଉଁ ଆକାରରେ ଚାହୁଁଥିବେ ତାକୁ ମାଗଣାରେ ତାଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

୧୮.ପ୍ର : ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ କେଉଁ କେଉଁ କାରଣରୁ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ମନା କରିପାରିବେ ?

ଉ : ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନରେ କେତେକ ସୂଚନା ଦେବା ପାଇଁ ଧାରା ୭, ୮ ଓ ୯ରେ ବାରଣ କରାଯାଇଛି ।

ସେଗୁଡିକ ହେଲା :

(କ) ଦେଶର ନିରାପତ୍ତା, ଅଖଣ୍ଡତା ଓ ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ ପ୍ରତି ଆଞ୍ଚ ଆସୁଥିଲେ ସେଭଳି ସୂଚନା ଦେଇ ହେବ ନାହିଁ ।

(ଖ) ସେହିଭଳି ଦେଶର ଅର୍ଥନୈତିକ, ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ସାମରିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ଜଡିତ ଥିଲେ ବା ବିଦେଶ ରାଷ୍ଟ୍ର

ସହିତ ସମ୍ପର୍କକୁ କ୍ଷୁଣ୍ଣ କଲାଭଳି ହେଉଥିଲେ ବା କୌଣସି ଅପରାଧ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଉସୁକାଇବା ସୂଚନା ଦେଇ ହେବ ନାହିଁ ।

(ଗ) କୌଣସି ଟ୍ରିବୁନାଲ୍ ବା କୋର୍ଟ ଯଦି କୌଣସି ସୂଚନା ଦେବା ପାଇଁ ବାରଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଯାହାକୁ ଘୋଷଣା କଲେ କୋର୍ଟ ଅବମାନନା ହେବ ସେଭଳି ସୂଚନା ଦେଇ ହେବ ନାହିଁ ।

(ଘ) ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟ ବା ବିଧାନସଭାର ସ୍ୱାଧିକାର ଭଙ୍ଗ ହେଲା ଭଳି ସୂଚନା ଦେଇ ହେବ ନାହିଁ ।

(ଙ) ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ବା ବୌଦ୍ଧିକ ସମ୍ପତ୍ତି ଘୋଷଣା କଲେ ଯଦି କ୍ଷତି ହେବାର ଥାଏ ତାହା ହେଲେ ସୂଚନା ଦେଇ ହେବ ନାହିଁ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ଲିଭର କମ୍ପାନୀକୁ ଲାଇଫ୍‌ବଏ ବା ଲକ୍ସ ସାବୁନର ଫର୍ମୁଲା ଜାଣିବା ପାଇଁ ପଚାରି ହେବ ନାହିଁ ।

(ଚ) ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କ ସହ ବିଶ୍ୱାସର ଯେଉଁ ସମ୍ପର୍କ ଥାଏ ସେ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ମାଗି ପାରିବ ନାହିଁ । ଡାକ୍ତର ଓ ରୋଗୀ, ଓକିଲ ଓ ମହକିଲଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ମାଗି ହେବ ନାହିଁ ।

(ଛ) ତେବେ ସମସ୍ତ ବାରଣ ସତ୍ତ୍ୱେ ଯଦି ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହେଲାଯେ ସୂଚନା ଦେଲେ କ୍ଷତି ଅପେକ୍ଷା ଦେଶର ବା ସମାଜର ମଙ୍ଗଳ ସାଧିତ ହେବ ତେବେ ତାହା ସେ ଦେଇ ପାରିବେ ।

୧୯ ପ୍ର : ବାରଣ କରାଯାଇଥିବା ବିଷୟଗୁଡିକ ସଦାବେଳ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ କି ?

ଉ : ଆଇନ୍‌ରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ତାହେଲା, ଆଇନ୍‌ର ୮ମ ଧାରାରେ ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେବା ପାଇଁ ବାରଣ କରାଯାଇଛି ଯଦି ସେ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଘଟଣା ଘଟିବାର ୨୦ବର୍ଷ ବା ତାଠାରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସମୟ ବିତିଗଲାଣି ତେବେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ତାହା ଦେଇପାରିବେ । ଘଟଣା ଘଟିବାର ୨୦ବର୍ଷ ହେଲାଣି କି ନାହିଁ ଯଦି ସେ ବିଷୟରେ ବିବାଦ ଉପୁଜେ, ତେବେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଲେଖି ମତାମତ ଲୋଡିବାକୁ ହେବ । ଅବଶ୍ୟ ଏଥିରୁ ଦେଶର ନିରାପତ୍ତା, ବିଧାନସଭା ଓ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟର ସ୍ୱାଧିକାରଭଙ୍ଗ ବା ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳ ବୈଠକରେ ଆଲୋଚନା ସମ୍ପର୍କୀୟ ସୂଚନାକୁ ବାଦ୍ ଦିଆଯାଇଛି ।

୨୦. ପ୍ର : ଦୁର୍ନୀତି ଓ ମାନବାଧିକାର ଉଲଂଘନ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଇନ୍‌ରେ କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି କି ?

ଉ : କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ରାଜ୍ୟସରକାରମାନେ ଏହି ଆଇନ୍‌ର ପରିସର ବାହାରେ କେତେକ ସଂସ୍ଥାକୁ ରଖିଛନ୍ତି ସତ, କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ନୀତି ବା ମାନବାଧିକାର ଉଲଂଘନ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେହି ବାଦ୍ ପଡି ନାହାନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂସ୍ଥାକୁ ଏ ସଂପର୍କରେ ପଚରା ଯାଇ ପାରିବ ଓ ତା'ର ଉତ୍ତର ତାକୁ ଦେବାକୁ ପଡିବ । ଅବଶ୍ୟ ମାନବାଧିକାର ଉଲଂଘନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୂଚନା ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ଯଦି ସଂସ୍ଥା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କର ହୋଇଥାଏ ତେବେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସୂଚନା କମିଶନଙ୍କର ଓ ସଂସ୍ଥା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ହୋଇଥିଲେ ରାଜ୍ୟ ସୂଚନା କମିଶନଙ୍କର ଅନୁମତି ନେବାକୁ ହେବ ।

୨୧.ପ୍ର : ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଲାବେଳେ କିଛି ଉତ୍ତର ଦେଇ ଆଉ କିଛି ଉତ୍ତର ମନା କରି ହେବକି ?

ଉ : ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଯଦି ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହୁଏ, ଯେଉଁ ସବୁ ସୂଚନା ଦରଖାସ୍ତକାରୀ ମାଗିଛନ୍ତି ବା ଯେଉଁସବୁ ରେକର୍ଡ ଦେଖିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଅଥଚ ସେ ସବୁକୁ ବାରଣ କରାଯାଇଛି ତେବେ ସେଥିରୁ କିଛି ଅଂଶ ଦେଇଦେଲେ ବା ଦେଖାଇଲେ କୌଣସି ଆଂଚ ଆସିବ ନାହିଁ, ସେତକ ସେ ଦେଇପାରିବେ ଓ ବାକି ସୂଚନା ଦେଇ ପାରୁନଥିବାର କାରଣ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଜଣାଇବେ ।

୨୨.ପ୍ର : ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କର କ'ଣ ସବୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି ?

ଉ : (କ) ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ପ୍ରଥମେ ନାଗରିକଙ୍କ ଠାରୁ ଦରଖାସ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଯଦି ଦରଖାସ୍ତକାରୀ କୌଣସି କାରଣରୁ ଦରଖାସ୍ତଟିକୁ ଲେଖି ପାରୁନଥିବେ ତେବେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତଟିକୁ ଲେଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ।

(ଖ) ଦରଖାସ୍ତକାରୀ ଯେଉଁ ସୂଚନା ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ତାହା ଯଦି ତାଙ୍କ ଅଫିସ୍ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ନୁହେଁ ଏବଂ ତାହା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଫିସ୍ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ତେବେ ଅତି ବେଶିରେ ପାଞ୍ଚଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଦରଖାସ୍ତଟିକୁ ସଂପୃକ୍ତ ଅଫିସରଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦେବେ ଓ ଦରଖାସ୍ତକାରୀଙ୍କୁ ଜଣାଇଦେବେ ।

(ଗ) ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଅଫିସ୍‌ରେ ଯଦି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରି ସେସବୁକୁ ଏକାଠି କରି ଦେବାକୁ

ପଡୁଥାଏ, ତେବେ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସେତେବେଳେ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ବୋଲି ଧରାଯିବ ଏବଂ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁଁ ଯଦି ଦଣ୍ଡିତ ହେବାକୁ ପଡେ ତେବେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡିତ ହେବାକୁ ପଡିବ ।

(ଘ) ଦରଖାସ୍ତ ପାଇବାର ୩୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଓ ଯେଉଁଠି ଜୀବନ ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରତି ବିପଦ ଥାଏ ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୁଇଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ହେବ ବା ସେ କାହିଁକି ସୂଚନା ଦେଉ ନାହାନ୍ତି ଆଇନ୍‌ର ସଂପୃକ୍ତ ଧାରା ଓ ଉପଧାରାକୁ ଲେଖି ଜଣାଇବାକୁ ପଡିବ । ତାହା ସହ ସେ କେତେଦିନ ଭିତରେ ଅପିଲ୍ କରି ପାରିବେ ଏବଂ ଅପିଲ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କର ନାମ ଓ ଠିକଣା ଜଣାଇଦେବେ ।

(ଙ) ଯଦି ଠିକଣା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସୂଚନା ନଦେଲେ ତେବେ ସେ ମନା କଲେ ବୋଲି ଧରାଯିବ ।

(ଚ) ଦରଖାସ୍ତକାରୀ ସୂଚନା କେଉଁଭଳି ଭାବରେ ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଯଥା:- କେବଳ ଫାଇଲ୍ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ବା ଯଦି ଫାଇଲ୍ ପଢ଼ିସାରିଲା ପରେ ସେଥିରୁ କିଛି ପୃଷ୍ଠାର ଫଟୋକପି ଚାହୁଁଛନ୍ତି ବା ସୂଚନାକୁ ସିଡି ଆକାରରେ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ତାକୁ ସେହି ଭଳି ଆକାରରେ ଦେବାକୁ ହେବ ।

(ଛ) ସେହିଭଳି ଦରଖାସ୍ତକାରୀ ସୂଚନାଟିକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତଭାବେ ବା ରେଜିଷ୍ଟ୍ରର୍ ଡାକ ବା ସ୍ପିଡି ପୋଷ୍ଟରେ ନେବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ତାହା ଦରଖାସ୍ତରୁ ଜାଣି ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ସେହିଭଳି ଭାବେ ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

(ଜ) ସୂଚନାଟି ଯଦି କୌଣସି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତେବେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ୫ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଙ୍କର ମତାମତ ବିଚାରକୁ ନେବାକୁ ପଡିବ । ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ତାଙ୍କ ମତାମତ ୧୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଦେବେ । ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ମତାମତ ସହ ଯଦି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ଏକମତ ନୁହଁନ୍ତି ତେବେ ସେ ଅପିଲ୍ କରିପାରନ୍ତି ।

୨୩.ପ୍ର : ସୂଚନା କମିଶନଙ୍କର କ୍ଷମତା ଓ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀଗୁଡିକ କ'ଣ ?

ଉ.୧. (କ) ଯଦି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ନାଗରିକଙ୍କର ଦରଖାସ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ପାରୁ ନାହିଁ ତେବେ ସେ ସିଧାସଳଖ ଦରଖାସ୍ତଟିକୁ ରାଜ୍ୟ କମିଶନରଙ୍କର ବିଚାର ପାଇଁ ପଠାଇ ଦେଇ ପାରିବେ ।

(ଖ) ସେହିଭଳି କୌଣସି ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ଦରଖାସ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ମନା କଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ସୂଚନା କମିଶନରଙ୍କ ପାଖକୁ ସିଧାସଳଖ ପଠାଇ ଦେଇପାରିବେ ।

(ଗ) ସୂଚନା ପାଇବା ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କଠାରୁ କୌଣସି ସୂଚନା ପାଇପାରିଲେ ନାହିଁ ସେ ମଧ୍ୟ ସିଧାସଳଖ କମିଶନରଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦେଇପାରିବେ ।

(ଘ) ଯଦି କୌଣସି ଦରଖାସ୍ତକାରୀଙ୍କର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହେଲା ଯେ ସୂଚନା ପାଇଁ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ମାତ୍ରାଧିକ ମୂଲ୍ୟ ଦାବୀ କରୁଛନ୍ତି ସେ ମଧ୍ୟ କମିଶନରଙ୍କ ପାଖକୁ ସିଧାସଳଖ ପଠାଇ ଦେଇ ପାରିବେ ।

(ଙ) ଯଦି ଦରଖାସ୍ତକାରୀ ଭାବନ୍ତି ଯେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ତାଙ୍କୁ ଭୁଲ୍ ତଥ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି ବା ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି ବା ଏଣୁତେଣୁ ତଥ୍ୟ ବା ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ତଥ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି ସେ କମିଶନରଙ୍କ ପାଖକୁ ସିଧାସଳଖ ଦରଖାସ୍ତ ପଠାଇ ଦେଇପାରନ୍ତି । ଏ ସମସ୍ତ ସ୍ଥଳରେ କମିଶନଙ୍କ ପାଖକୁ ଦରଖାସ୍ତ ପଠାଇବା ସମୟରେ କୌଣସି କୋର୍ଟ ଫି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଫି ପଡିବ ନାହିଁ ।

୨. ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କଲେ ଓ ଯଥାଯଥ କାରଣ ଥିଲେ କମିଶନ ଠିକଣା କଥା ଜାଣିବା ପାଇଁ ତଦନ୍ତ କରି ପାରିବେ ।

୩. କୌଣସି ବିଷୟରେ କମିଶନଙ୍କ ତରଫରୁ ତଦନ୍ତ କଲାବେଳେ କମିଶନଙ୍କର ସିଭିଲ୍ କୋର୍ଟର କ୍ଷମତା ରହିବ ଓ କମିଶନ

(କ) ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ହାଜର ହେବା ପାଇଁ ଓ ଲିଖିତ ବା ମୌଖିକ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେବା ପାଇଁ ସମନ ଦେଇ ପାରିବେ ।

(ଖ) କୌଣସି ଦଲିଲ୍, ଦସ୍ତାବିଜ୍‌କୁ ଖୋଜି ବାହାର କରି ସେସବୁ ତଦାରଖ କରିପାରିବେ ।

(ଗ) ଏଫିଡେଭିଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ।

(ଘ) ଯେକୌଣସି ଅଫିସ୍ ବା କୋର୍ଟରୁ ରେକର୍ଡପତ୍ର ବା କପି ମାଗି ପାରିବେ ।

(ଙ) ସାକ୍ଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଓ ଦଲିଲ୍ ଦସ୍ତାବିଜ୍ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସମନ ପଠାଇ ପାରିବେ ।

୪. ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟ ବା ଯେକୌଣସି ରାଜ୍ୟର ବିଧାନସଭା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି ଆଇନ୍‌ରେ କୌଣସି ରେକର୍ଡପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ କରିବା ମନା କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଆଇନ୍ ବଳରେ କମିଶନ ତରଫରୁ ସେସବୁ ରେକର୍ଡପତ୍ର ମଗାଯାଇପାରିବ ଓ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇପାରିବ । କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାକୁ ମନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

୨୪.ପ୍ର : ଜଣେ ଦରଖାସ୍ତକାରୀ କିଭଳି ଭାବେ ଅପିଲ୍ କରିପାରିବେ ?

ଉ : ଦରଖାସ୍ତକାରୀ ଯେଉଁଭଳି ଭାବେ ସୂଚନା ମାଗିଥିଲେ ବା ଯେଉଁଭଳି ପାଇବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଯଦି ସେଭଳି ସୂଚନା ଦିଆଗଲା ନାହିଁ, ତେବେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ସେ ଅଫିସ୍‌ରେ ଥିବା ପ୍ରଥମ ଅପିଲ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଅପିଲ୍ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିବା ଫର୍ମରେ ଅପିଲ୍ କରିବେ । ବି.ପି.ଏଲ୍. ପରିବାର ପାଇଁ ପଇସା ପଡିବ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ୨୦ଟଙ୍କାର କୋର୍ଟ ଫି ଲଗାଇ ଅପିଲ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଦରଖାସ୍ତ କରିବାକୁ ହେବ ।

- ଯଦି ଦରଖାସ୍ତକାରୀଙ୍କୁ ଯାହା ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଛି ତାହା ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବା ଭୁଲ୍ ତେବେ ସେ ଅପିଲ୍ କରିପାରିବେ । ସେଇଭଳି ଯଦି ସେ ସୂଚନା ଦେବା ପାଇଁ କୌଣସି କାରଣରୁ ମନାକରି ଲିଖିତ ଭାବରେ ଜଣାଇଲେ ତାହା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଅପିଲ୍ କରି ପାରିବେ ।

  ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଯେଉଁ ଉତ୍ତର ପାଇଲେ ସେଥିରେ ଯଦି ସେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହଁନ୍ତି ତେବେ ୩୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅପିଲ୍ କରି ପାରିବେ ।

- ଯଦି କୌଣସି ଯଥାଯଥ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ୩୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅପିଲ୍ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି ତାହାହେଲେ ଉପଯୁକ୍ତ କାରଣ ଦର୍ଶାଇ ୩୦ଦିନପରେ ମଧ୍ୟ ଦରଖାସ୍ତ କରିପାରିବେ । ପ୍ରଥମ ଅପିଲ୍ ଅଧିକାରୀ ତାଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ୩୦ଦିନ ବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କାରଣ ଦର୍ଶାଇ ସର୍ବମୋଟ୍ ୪୫ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦେବାକୁ ହେବ ।

- ସେହିପରି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଙ୍କର ସୂଚନା ବିଷୟରେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ଯଦି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହଁନ୍ତି ସେ ମଧ୍ୟ ଅପିଲ୍ କରିପାରିବେ ।

- ପ୍ରଥମ ଅପିଲ୍ ଅଧିକାରୀ ତାଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ୩୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଜଣାଇବାକୁ ପଡିବ ।

- ପ୍ରଥମ ଅପିଲ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ଯଦି ଦରଖାସ୍ତକାରୀ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହନ୍ତି ତେବେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ତାରିଖଠାରୁ ୯୦ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସୂଚନା କମିଶନଙ୍କ ଠାରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର ଶେଷ ଅପିଲ୍ କରିପାରିବେ । କୌଣସି ଯଥାଯଥ କାରଣଯୋଗୁଁ ଯଦି ୯୦ଦିନ ଭିତରେ କମିଶନଙ୍କ ପାଖରେ ଅପିଲ୍ କରିହୋଇ ନାହିଁ ତେବେ କାରଣ ଦର୍ଶାଇବାକୁ ପଡିବ । ବି.ପି.ଏଲ୍. ପରିବାରଙ୍କୁ ଏହି ଅପିଲ୍ ପାଇଁ ପଇସା ପଡିବ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ୨୫ଟଙ୍କାର କୋର୍ଟ ଫି ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

- ଦ୍ୱିତୀୟ ଅପିଲ୍ ଶୁଣାଣିବେଳେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ଓ ପ୍ରଥମ ଅପିଲ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି କାହିଁକି ଠିକ୍ ବୋଲି ଭାବୁଛନ୍ତି ସେ ବିଷୟରେ କମିଶନଙ୍କୁ ବୁଝାଇବାକୁ ହେବ ଏବଂ ଶୁଣାଣିବେଳେ ଦରଖାସ୍ତକାରୀ ବା ଯିଏ ଅପିଲ୍ କରିଛନ୍ତି ସେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଉପସ୍ଥିତ ରହିପାରନ୍ତି ବା ନରହିପାରନ୍ତି । ତାଙ୍କପାଇଁ ସେ ଓକିଲ ଦେଇପାରନ୍ତି ବା ତାଙ୍କକଥା କହିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇପାରନ୍ତି । ତାଙ୍କପାଇଁ ଶୁଣାଣିବେଳେ କେହି ଉପସ୍ଥିତ ନରହିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ନ୍ୟାୟ ପାଇବାରେ କୌଣସି ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ନାହିଁ ।

- ଦ୍ୱିତୀୟ ଅପିଲ୍ ଶୁଣାଣି ପରେ କମିଶନ ଯାହା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବେ ତାହା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଓ ଚୂଡାନ୍ତ ।

  କମିଶନ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲାବେଳେ ଯେକୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଆଇନ୍‌ର ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟକୁ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ କରିପାରିବେ । ଯଥା:

(କ) ଯେଉଁଭଳି ଦରଖାସ୍ତକାରୀ ଚାହିଁଥିବେ ।

(ଖ) ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ନିଯୁକ୍ତି ହୋଇ ନଥିଲେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ।

(ଗ) କେଉଁ କେଉଁ ସୂଚନା ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ହେବ ତାହା କହିପାରିବେ ।

(ଘ) ରେକର୍ଡପତ୍ର ଯେଉଁଭଳି ଭାବରେ ପରିଚାଳନା କରାଯାଉଛି ବା ନଷ୍ଟ କରାଯାଉଛି ତାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ କହିପାରିବେ ।

(ଙ) ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଅଧିକ ତାଲିମ୍ ପାଇଁ କହିପାରିବେ ।

(ଚ) ୪ର୍ଥ ଧାରାରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ କହିପାରିବେ ।

(ଛ) ଠିକ୍ ସମୟରେ ଓ ଠିକଣା ଭାବରେ ସୂଚନା ନପାଇବା ଫଳରେ ଦରଖାସ୍ତକାରୀଙ୍କର ଯାହା କ୍ଷତି ଘଟିଲା ତାକୁ ଭରଣା କରିବା ପାଇଁ କହିପାରିବେ ।

(ଜ) ଆଇନ୍‌ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡ ଦେଇ ପାରିବେ ବା ଦରଖାସ୍ତକାରୀଙ୍କର ଅପିଲ୍ ଦରଖାସ୍ତ ନାକଚ କରିପାରିବେ ।

୨୫.ପ୍ର : ଏହି ଆଇନ୍‌ରେ କିଭଳି ଦଣ୍ଡ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ?

ଉ : ସୂଚନା କମିଶନ ତରଫରୁ କମ୍ପ୍ଲେଣ୍ଟ ବା ଅପିଲ୍ ଶୁଣିଲାବେଳେ ଯଦି ତାଙ୍କର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହୁଏ ଯେ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ କୌଣସି କାରଣ ନଥାଇ ଦରଖାସ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ମନା କରୁଛନ୍ତି ବା ଠିକଣା ସମୟରେ ସୂଚନା ଦେଇ ନାହାନ୍ତି ବା ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥାଇ ସୂଚନା ଦେବା ପାଇଁ ମନା କରିଛନ୍ତି ବା ଜାଣିଶୁଣି ଭୁଲ୍, ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବା ଏଣୁତେଣୁ ସୂଚନା ଜଣାଇଛନ୍ତି ବା ଯେଉଁ ରେକର୍ଡପତ୍ର ବିଷୟରେ ସୂଚନା ମାଗିଥିଲେ ତାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଇଛନ୍ତି ବା କୌଣସି ପ୍ରକାର ସେ ଯେପରି ସୂଚନା ପାଇବେ ନାହିଁ ତା'ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି ତେବେ ଦରଖାସ୍ତକାରୀଙ୍କର ଦରଖାସ୍ତ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କଠାରେ ପହଞ୍ଚିବା ଦିନଠାରୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଦିନ ବାଦ୍ ଯେଉଁଦିନ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ସୂଚନା ଦେବେ, ସେତେଦିନ ପାଇଁ ଦିନକୁ ୨୫୦ଟଙ୍କା ହିସାବରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ୨୫,୦୦୦ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୋରିମାନା କରିପାରିବେ । ଏହି ଜୋରିମାନା ଅର୍ଥ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଜ ପକେଟରୁ ଦେବାକୁ ପଡିବ ଓ ତାକୁ ସରକାର ଭରଣା କରିବେ ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ଜୋରିମାନା ଦଣ୍ଡଦେବା ପୂର୍ବରୁ ସୂଚନା କମିଶନଙ୍କ ତରଫରୁ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଜକଥା କହିବା ପାଇଁ ଓ କାଗଜପତ୍ର ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯିବ ।

ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ହୋଇଥାନ୍ତି ତା'ହେଲେ ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ପ୍ରମାଣ ଦେବାକୁ ହେବ ।

ଯେଉଁ ଯେଉଁ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଜୋରିମାନା ଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯିବ ସେହି ସେହି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ବିଭାଗୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ କମିଶନ ତରଫରୁ ସଂପୃକ୍ତ ବିଭାଗକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯିବ ।

ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଜ କଥା କହିବା ପାଇଁ ଓ ସମସ୍ତ ରେକର୍ଡପତ୍ର ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଯଦି ଯଥେଷ୍ଟ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଇଛି ତାହାହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡାଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି କୋର୍ଟ କୌଣସି ଦରଖାସ୍ତ ବା ଅପିଲ୍ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ଲୋକ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ଯଦି ବିଶ୍ୱାସର ସହ କୌଣସି ସୂଚନା ଦେଇଥାନ୍ତି ବା ସେଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କିଛି କରିଥାନ୍ତି ତାହା ହେଲେ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

୨୬.ପ୍ର : କିଛି ସଂସ୍ଥାକୁ ଏଇ ଆଇନ୍‌ର ପରିସର ବାହାରେ ରଖାଯାଇଛି କି ?

ଉ : ଦେଶର ନିରାପତ୍ତା, ଅଖଣ୍ଡତା ଓ ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ ତଥା ଅପରାଧ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କୁ ସୂଚନା ଦେବାରୁ ଅବ୍ୟାହତି ଦିଆଯାଇଛି, ଏଭଳି ସଂସ୍ଥାଗୁଡିକର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ାଯାଇପାରେ ବା କମାଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ସରକାରଙ୍କର ସେଭଳି ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ପଡିବ । ସେହିଭଳି ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ମଧ୍ୟ କେତେକ ସଂସ୍ଥାକୁ ଏଇ ଆଇନ୍‌ର ପରିସର ବାହାରେ ରଖିପାରିବେ । ସେମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟ ବଢ଼ାଯାଇପାରେ ବା କମାଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ସେ ସମ୍ପର୍କୀୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆଦେଶ ନେବାକୁ ରାଜ୍ୟସରକାର ବିଧାନସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବେ । ରାଜ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ଆଇନ୍‌କୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିପାରିବେ । କିନ୍ତୁ ସେ ନିୟମାବଳୀ ଆଇନ୍‌ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଉଲଂଘନ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ସେଭଳି ହାଇକୋର୍ଟ, ବିଧାନସଭା ଓ ରାଜଭବନ ତରଫରୁ ନିଜନିଜର ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିପାରିବେ ଯାହା ମଧ୍ୟ ଆଇନ୍‌ରେ ଥିବା ମୂଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ ପରିପନ୍ଥୀ ହେଉନଥିବ ।

ପ୍ରତିବର୍ଷ ସୂଚନା କମିଶନ ତରଫରୁ ଏକ ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ ଯାହାକି ଯେତେଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ବିଧାନସଭାରେ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ । ସେହି ରିପୋର୍ଟରେ ସୂଚନା ଦରଖାସ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ ଓ ଆଇନ୍‌କୁ ଠିକଣାଭାବେ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଆଇନ୍‌ର ସୁଫଳ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ କି କି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ପରାମର୍ଶ ରହିବ ।

ସୌଜନ୍ୟ : ଓଡ଼ିଶା ସୂଚନା କମିଶନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର